

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MARCO DARMON
της 5ης Φεβρουαρίου 1987 *

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

1. Η τιμή του αραβόσιτου, όπως συμφωνήθηκε στην τρίτη χώρα εξαγωγής, ή η ειδική κατάσταση της νήσου Réunion δικαιολογούν παρέκκλιση από το κοινοτικό σύστημα των γεωργικών εισφορών που θεσπίστηκε με τον κανονισμό 2727/75 του Συμβουλίου, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών; Αυτό είναι, στην ουσία, το ερώτημα στο οποίο πρέπει να δοθεί απάντηση στην προκειμένη περίπτωση.

2. Για να δοθεί απάντηση, ο παραπέμπων δικαστής θέλει να πληροφορηθεί, πρώτον, αν το ποσό των εισφορών που εφαρμόζονται στις εισαγωγές προελεύσεως τρίτων χωρών, πρέπει να καθορίζεται σε συνάρτηση με τις ειδικές συνθήκες *κάθε συναλλαγής*, έτσι ώστε να μην εισπράττεται παρά μόνον όταν υφίσταται για καθεμιά από τις συναλλαγές θετική διαφορά μεταξύ της τιμής που ισχύει στο εσωτερικό της Κοινότητας και της εξωτερικής τιμής.

Η απάντηση δεν μπορεί παρά να είναι αρνητική, δεδομένου ότι ο ίδιος ο σκοπός του νομικού μηχανισμού σ' αυτό τον τομέα καθώς και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του αντιτίθενται σε μια τέτοια «εξατομίκευση» του συστήματος των εισφορών.

Η κοινή οργάνωση στον τομέα των σιτηρών στηρίζεται σε «ενιαίο σύστημα τιμών», που περιλαμβάνει ιδίως

«τιμή κατωφλίου, στο ύψος της οποίας πρέπει να αναχθεί η τιμή των εισαγομένων προϊόντων

* Μετάφραση από τα γαλλικά.

με την επιβολή μιας μεταβλητής εισφοράς κατά την εισαγωγή»¹.

Πράγματι,

«η πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς των σιτηρών για την Κοινότητα προϋποθέτει, εκτός από το ενιαίο καθεστώς τιμών, την καθιέρωση ενός ενιαίου καθεστώτος συναλλαγών στα εξωτερικά σύνορά της»².

Η ενότητα τόσο εσωτερική όσο και εξωτερική του συστήματος τιμών, προϋπόθεση *sine qua non* της ενότητας της αγοράς, είναι η μόνη ικανή πράγματι να διασφαλίσει την επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 ΕΟΚ. Ειδικότερα, το ενιαίο καθεστώς συναλλαγών αποβλέπει

«στη σταθεροποίηση της κοινοτικής αγοράς, αποτρέποντας ιδίως να έχουν οι διακυμάνσεις των τιμών της διεθνούς αγοράς επιπτώσεις στις ισχύουσες στο εσωτερικό της Κοινότητας τιμές»²,

και, μ' αυτό τον τρόπο, επιτρέπει να εξασφαλίζεται δίκαιο εισόδημα στους ενδιαφερόμενους επιχειρηματίες διασφαλίζοντας την κοινοτική προτίμηση.

Προς το σκοπό αυτό, οι εισφορές κατά την εισαγωγή από τρίτες χώρες αποβλέπουν, *κατά γενικό τρόπο*,

«στην κάλυψη της διαφοράς μεταξύ των τιμών που ισχύουν εντός και εκτός της Κοινότητας»².

1 — Τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2727/75.

2 — Δέκατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2727/75.

Το σύστημα των εισφορών, θεσπισθέν κατόπιν αυτών των σκέψεων, περιβάλλεται αναγκαστικά, όπως τόνισε η Επιτροπή, « αψηρημένο » ή μάλλον γενικό και απρόσωπο χαρακτήρα εφόσον πρέπει να εφαρμόζεται ανεξάρτητα από τις συμφωνηθείσες τιμές επ' ευκαιρία ειδικής συναλλαγής.

Η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Neumann το επιβεβαιώνει:

« Η εισφορά ..., διαδραματίζοντας ρυθμιστικό ρόλο της αγοράς, όχι μέσα στο εθνικό πλαίσιο αλλά μέσα στο πλαίσιο κοινής οργανώσεως, καθοριζόμενη σε συνάρτηση με επίπεδο τιμής καθοριζόμενο λόγω των στόχων της κοινής αγοράς..., εμφανίζεται έτσι σαν *ρυθμιστικός φόρος του εξωτερικού εμπορίου συνδεδεμένος με την κοινή πολιτική των τιμών* ... »³.

Οι λεπτομέρειες υπολογισμού της εισφοράς είναι, όπως βασίμως παρατηρεί η Επιτροπή, το απαύγασμα αυτών των χαρακτηριστικών. Το ποσό της εισφοράς καθορίζεται από τη διαφορά μεταξύ:

— μιας πλασματικής τιμής, της *τιμής κατωφλίου*, που υπολογίζεται με αφητηρία την ενδεικτική τιμή, που ορίζεται για το Ρότερνταμ και καθορίζεται κάθε έτος για τη διάρκεια μιας περιόδου εμπορίας⁴.

και

— μιας μέσης πραγματικής τιμής, της *τιμής caf*, της τιμής του προϊόντος στη διεθνή αγορά, καθοριζόμενης επίσης για το Ρότερνταμ με βάση

3 — Απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1967 στην υπόθεση 17/67, Rec. σ. 571, η υπογράμμιση δική μου.

4 — Άρθρα 2, 3 και 5 του κανονισμού 2727/75.

« τις ευνοϊκότερες δυνατότητες αγοράς στην παγκόσμια αγορά, οι οποίες έχουν καθορισθεί για κάθε προϊόν βάσει των τιμών της αγοράς »⁵.

Αυτή η τελευταία τιμή είναι, επομένως, η έκφραση μέσης τιμής αντιπροσωπευτικής της πραγματικής τάσεως της αγοράς⁶. Το ποσό της εισφοράς, που ορίζεται κάθε μέρα από την Επιτροπή, δεν τροποποιείται παρά μόνον σε περίπτωση διακυμάνσεως ανώτερης κατά 0,60 λογιστικές μονάδες ανά τόνο σε σχέση με την προηγούμενως καθορισθείσα εισφορά⁷.

Οι εισφορές έχουν, επομένως, εφαρμογή σε κάθε εισαγωγή, ανεξαρτήτως των ειδικών όρων περί τιμών που ισχύουν στην τρίτη χώρα εξαγωγής. Δεδομένου του αναγκαστικά κατ' αποκοπήν χαρακτήρα των δασμών που εισπράττονται με τον τρόπο αυτόν, είναι δυνατό η καταβληθείσα τιμή επ' ευκαιρία δεδομένης συναλλαγής να είναι ανώτερη από την τιμή *caf* που έχει γίνει δεκτή ως αντιπροσωπευτική από την Επιτροπή. Πρόκειται περί μεμονωμένης περιπτώσεως, χωρίς σημασία για τη γενική τάση των τιμών στη διεθνή αγορά. Αν όχι, η Επιτροπή θα είχε υποχρέωση να διορθώσει την προηγούμενως καθορισθείσα εισφορά.

Η τιμή που πράγματι έχει συμφωνηθεί από τον κοινοτικό εισαγωγέα στην τρίτη χώρα είναι έτσι, ως τιμή, αδιάφορη ως προς την επιβολή της εισφοράς. Οι επιχειρηματίες της Κοινότητας πρέπει, συνεπώς, να ρυθμίζουν την πολιτική τους ως προς τις εισαγωγές σε συνάρτηση με το γενικό και απρόσωπο σύστημα που έχει έτσι θεσπιστεί και του οποίου δεν μπορούν να αγνοούν τις διατάξεις. Η εισφορά, επιβαλλόμενη επί κοινοτικής βάσεως, αναλύεται επομένως σε φόρο που διασφαλίζει την κατ' αποκοπήν ρύθμιση της τιμής των προϊόντων που εισάγονται στην Κοινότητα από τρίτες χώρες.

5 — Άρθρο 13 του κανονισμού 2727/75.

6 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη και άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 156/67 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 1967, περί καθιερώσεως των λεπτομερειών για τον καθορισμό των τιμών *caf* και των εισφορών για τα σιτηρά, τα άλευρα, τα πληγούρια και τα σιμιγδάλια (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/002, σ. 87 και επ.).

7 — Άρθρο 6 του κανονισμού 156/67.

3. Δεύτερον, το Tribunal του Saint-Denis ζητεί από το Δικαστήριο αν, δεδομένης της αντικειμενικά διαφορετικής καταστάσεως της νήσου Réunion στους κόλπους της Κοινότητας, η εφαρμογή του συστήματος των εισφορών στις εισαγωγές αραβόσιτου που πραγματοποιούνται εκεί δεν είναι αντίθετη προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων που καθιερώνει το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ.

Η γεωγραφική απομάκρυνση σε σχέση με την ευρωπαϊκή ήπειρο, συνεπαγόμενη μεγάλα μεταφορικά έξοδα, και η ύπαρξη αναγκών σε αραβόσιτο που υπερβαίνουν κατά πολύ τις τοπικές ικανότητες παραγωγής συνιστούν, πράγματι, κατά την προσφεύγουσα στην κύρια δίκη, περίπτωση ανωτέρας βίας για τους εισαγωγείς της νήσου Réunion, που είναι υποχρεωμένοι να εισάγουν από τη Νότια Αφρική την αναγκαία ποσότητα αραβόσιτου για την ικανοποίηση των αναγκών της τοπικής κτηνοτροφίας.

Σχετικά, παρατηρείται ότι προκειμένου περί των όρων εφαρμογής στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα του συστήματος των εισφορών κατά την εισαγωγή, το άρθρο 227, παράγραφος 2, ΕΟΚ, προβλέπει ότι:

« Οι ειδικές και οι γενικές διατάξεις της Συνθήκης περί:

...

— της γεωργίας, εξαιρέσει του άρθρου 40, παράγραφος 4,

...

εφαρμόζονται από της ενάρξεως της ισχύος της παρούσης Συνθήκης. »

Συνεπώς, εκτός της περιπτώσεως του άρθρου 40, παράγραφος 4, που δεν συντρέχει εν προκειμένω, το σύνολο των κανόνων που διέπουν την κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των σιτηρών και ειδικότερα οι κανόνες που θεσπίζουν εισφορές κατά την εισαγωγή εφαρμόζονται αυτοίσιτοι στο σύνολο του εδάφους της Γαλλικής Δημοκρατίας, περιλαμβανομένου του υπερπόντιου διαμερίσματος της νήσου Réunion από της ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού 2727/75.

Αυτό ασφαλώς δεν αποκλείει τη δυνατότητα του κοινοτικού νομοθέτη να προβλέπει εξαιρέσεις στηριζόμενες στην ιδιαιτερότητα της οικονομικής, γεωγραφικής ή κοινωνικής κατάστασης ενός υπερπόντιου διαμερίσματος⁸. Το ίδιο άρθρο 227, στην παράγραφο 2, διευκρινίζει πράγματι ότι:

« Τα όργανα της Κοινότητας μεριμνούν, στο πλαίσιο των διαδικασιών που προβλέπει η παρούσα Συνθήκη..., για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη αυτών των περιοχών. »

Υπ' αυτή την έννοια, με τον κανονισμό 594/78 της 20ής Μαρτίου 1978⁹, το Συμβούλιο απήλλαξε κάθε εισφοράς το εισαγόμενο στη νήσο της Réunion ρύζι στο μέτρο

« που είναι απαραίτητη η βελτίωση της καταστάσεως του εφοδιασμού με ένα ειδικό καθεστώς για την όρυζα που προορίζεται για τοπική κατανάλωση »¹⁰.

Το Συμβούλιο διαπίστωσε, στην προκειμένη περίπτωση, ότι αυτή η περιοχή « εξαρτάται πλήρως από τις εισαγωγές », δεδομένου ότι το ρύζι δεν καλλιεργείται εκεί. Έλαβε, εξάλλου, υπόψη το γεγονός ότι αυτό το προϊόν « αποτελεί τη βάση της διατροφής των μειονεκτικότερων κατηγοριών του πληθυσμού της Réunion » του οποίου η κατανάλωση υπερβαίνει κατά πολύ την κατανάλωση της Κοινότητας¹¹. Αυτοί οι παράγοντες δικαιολογούν, κατά τον κοινοτικό νομοθέτη, διαφορετική μεταχείριση έναντι του συστήματος των εισφορών, εφόσον χαρακτηρίζουν αντικειμενικά την κατάσταση της Réunion στους κόλπους της Κοινότητας, από απόψεως εφοδιασμού σε ρύζι για τη διατροφή των ανθρώπων.

Καμιά παρόμοια κανονιστική ρύθμιση δεν θεσπίστηκε, μέχρι σήμερα, για τις εισαγωγές αραβόσιτου που προορίζονται για την κτηνοτροφία. Στον κοινοτικό νομοθέτη εναπόκειται, και ειδικότερα ενόψει ενδεχομένων προτάσεων της ομάδας μελέτης που είναι επιφορτισμένη

8 — Απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 1978 στην υπόθεση 148/77, Hansen, Rec. 1978, σ. 1787, σκέψεις 9 και 10.

9 — ΕΕ 1978, L 82, σ. 10.

10 — Τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 594/78.

11 — Δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 594/78.

ακριβώς με την παρακολούθηση της καταστάσεως στα υπερπόντια διαμερίσματα, να προβεί στις οικονομικές και κοινωνικές εκτιμήσεις που μπορούν να δικαιολογήσουν τη θέσπιση συστήματος εισάγοντος παρεκκλίσεις. Εφόσον, προς το παρόν, ελλείπουν ακριβείς και καθοριστικές πληροφορίες σχετικά με αυτό το θέμα, τίποτα δεν επιτρέπει τον ισχυρισμό ότι η κατάσταση της Réunion εμφανίζει ιδιαιτερότητα τέτοια που την ξεχωρίζει αντικειμενικά, από απόψεως εισαγωγών αραβόσιτου, από τις άλλες κοινοτικές περιοχές.

Επιπλέον, όπως προκύπτει από τη συγκριτική εξέταση των αριθμών που αφορούν, αφενός, τις εισαγωγές και, αφετέρου, το ενδοκοινοτικό εμπόριο μεταξύ των ετών 1980 και 1983, η ίδια η Κοινότητα βρίσκεται, από την άποψη εισαγωγών αραβόσιτου προελεύσεως τρίτων χωρών, σε σχέση εξαρτήσεως ίδια με αυτή που υφίσταται στη Réunion. Ειδικότερα, περίπου 90 % του εισαγόμενου αραβόσιτου προέρχονται από τις Ηνωμένες Πολιτείες, πράγμα που αφαιρεί κάθε ιδιαιτερότητα στο επιχείρημα που στηρίζεται στο μέγεθος των μεταφορικών εξόδων.

4. Επιπροσθέτως, παρατηρώ, όπως και η Επιτροπή, ότι το άρθρο 21 του κανονισμού 435/80 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 1980, που αφορά το εφαρμοστέο σύστημα σε ορισμένα γεωργικά προϊόντα προελεύσεως κρατών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (στο εξής: ΑΚΕ)¹², προβλέπει ότι καμία εισφορά δεν εφαρμόζεται στην αλευθιας εισαγωγή, στα υπερπόντια διαμερίσματα, αραβόσιτου προελεύσεως των οικείων κρατών. Πρόκειται, όπως ορθώς παρατηρεί η Επιτροπή, περί προνομίου που έχει παραχωρηθεί στα κράτη ΑΚΕ και όχι περί παρεκκλίσεως υπέρ των υπερπόντιων διαμερισμάτων. Ό, τι κι αν συμβαίνει, από αυτό προκύπτει υπέρ κάθε εισαγωγέα της Réunion η δυνατότητα εισαγωγής κατ' εξαίρεση. Παρόλον ότι είναι αληθές ότι οι περισσότερες χώρες-προμηθευτές

δεν έχουν επαρκή κανονική παραγωγή, η Zimbabwe πρόσφερε, όπως φαίνεται, στους εισαγωγείς της Réunion δυνατότητες εφοδιασμού σύμφωνα με τα δύο αυτά κριτήρια για καθένα από τα έτη για τα οποία πρόκειται.

Έτσι, οι εισαγωγείς της Réunion είχαν την επιλογή να εφοδιαστούν είτε από την Κοινότητα και σε αυτή την περίπτωση τα μεταφορικά έξοδα θα ήταν, κατά κάποιο τρόπο, το αντάλλαγμα της μη επιβολής οποιουδήποτε εισαγωγικού δασμού, είτε από τα κράτη ΑΚΕ εξαγωγής, πλησιέστερα γεωγραφικώς, χωρίς την καταβολή οποιασδήποτε εισφοράς, είτε, τέλος, από οποιαδήποτε τρίτη χώρα, κυρίως τη Νότια Αφρική, αλλά καταβάλλοντας εισφορές. Στην πραγματικότητα φαίνεται ότι η τελευταία επιλογή υπαγορεύτηκε από το ότι αυτή η πηγή εφοδιασμού είναι πλησιέστερη γεωγραφικά και από τις ευκολίες συσκευασίας που προσφέρει.

Όμως, απλές πρακτικές σκέψεις και η φροντίδα αποδοτικότητας δεν μπορούν μόνες τους να ξεχωρίσουν την κατάσταση της Réunion στους κόλπους της Κοινότητας. Υπενθυμίζω, σχετικά, ότι ο κανονισμός 594/78 που αφορά το ρύζι αναφέρεται σε ειδικές περιστάσεις, όπως η απόλυτη εξάρτηση από απόψεως διατροφής και οι οικονομικές και κοινωνικές επιτακτικές ανάγκες, για να χαρακτηρίσει ιδιαίτερα αυτή την περιοχή στους κόλπους της Κοινότητας.

Κατά συνέπεια, η εφαρμογή στο γαλλικό διαμέρισμα της Réunion του κοινοτικού συστήματος των εισφορών δεν αποτελεί, στο σημερινό στάδιο της κοινοτικής ρύθμισης, παραβίαση της αρχής περί απαγορεύσεως των διακρίσεων που καθιερώνει το άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ.

5. Το παραπέμπον δικαιοδοτικό όργανο ερωτά το Δικαστήριο, στο τέλος, επί των όρων εφαρμογής του δικαιώματος επί των επι-

στροφών που προβλέπει ο κανονισμός 1430/79 του Συμβουλίου. Τα ερωτήματα αυτά δεν υποβλήθηκαν παρά για την περίπτωση που οι εισφορές επί του εισαγόμενου αραβόσιτου εισπράχθηκαν κατά παράβαση του βασικού κανονισμού ή της αρχής περί απαγορεύσεως των διακρίσεων του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης. Λαμβανομένων υπόψη των όσων αναπτύχθηκαν πιο πάνω θεωρώ, επομένως, ότι δεν χρήζουν απαντήσεως.

Κατά συνέπεια, δεν υφίσταται λόγος να δοθεί συνέχεια στα επιχειρήματα που ανέπτυξε η προσφεύγουσα στην κύρια δίκη ως προς τις « ιδιαίτερες συνθήκες » που αναφέρει το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, οι οποίες δεν αποσκοπούν παρά στο να αποκαταστήσουν τα σφάλματα που γίνονται κατά την εφαρμογή νομοθετικής ρύθμισης, δηλαδή στην αντίθετη περίπτωση από αυτή που προκάλεσε τα ερωτήματα του εθνικού δικαστή.

6. Μπορεί, επομένως, να δοθούν στα ερωτήματα που υπέβαλε το Tribunal d'instance του Saint-Denis οι ακόλουθες απαντήσεις:

- 1) Οι εισφορές που προβλέπει ο κανονισμός 2727/75 περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών εισπράττονται ανεξάρτητα από τους συμφωνηθέντες όρους επ' ευκαιρία ειδικής εισαγωγής, εάν και εφόσον διαπιστώνεται από την Επιτροπή διαφορά μεταξύ της τιμής κατωφλίου και της τιμής *caf* των σιτηρών.
- 2) Η εφαρμογή στον εισαγόμενο στο υπερπόντιο διαμέρισμα της Réunion αραβόσιτο του συστήματος των γεωργικών εισφορών, το οποίο έχει θεσπιστεί με τον κανονισμό 2727/75, δεν συνιστά παραβίαση της αρχής περί απαγορεύσεως των διακρίσεων που καθιερώνει το άρθρο 40, παράγραφος 3, εδάφιο 2, της Συνθήκης ΕΟΚ.